

Ekošola

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

Mednarodna konferenca »Prehrana, gibanje in zdravje«
Radenci, 9. 5. 2019

Ali nam hrana lahko škoduje? Can Food Be Harmful?

Mitja Bončina
Gimnazija in srednja šola Kočevje

Ekošola

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

S ČIM SMO SE UKVARJALI?

- Ogljed dokumentarca o škodljivosti konvencionalne pridelave hrane.
- Kaj je zdrava hrana? Ali ješ zdravo?
- Raziskovanje deklaracij na izdelkih.
- Aditivi v prehrani.
- Kaj so ekološko pridelani izdelki, kje jih dobimo in kako jih prepoznamo?
- Izdelava plakata in poročanje (kratak video posnetek).
- Evalvacija.

Ekošola

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

IDEJE ZA DELAVNICE

Med pogovori na razredni uri so mi dijaki povedali, da:

- redno uživajo hitro pripravljeno in konzervirano hrano, sladke pijače ter slane in sladke prigrizke.
- Ekološko pridelani hrani ne dajejo posebnega poudarka.

Priložnost za delavnice le na razrednih urah ali na eko dnevu.

Pomoč pri izvedbi: Katja Hočevnar, koordinatorka projekta Popostrimo šolo

Ekošola

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

OGLED DOKUMENTARCA

Ali nam hrana lahko škoduje? (TV SLO 2, julij 2013)

Raziskava o tem, kako konvencionalni način pridelave prehrane lahko škoduje zdravju na primerih:

- sadja (uporaba pesticidov),
- kruha (kemična obdelava žita in moke, aditivi v kruhu),
- mesa (ravnjanje z živalmi, genetski inženiring, uporaba zdravil),
- rib – tega dela si nismo ogledali.

V evalvaciji so dijaki na lestvici od 1 (najslabše) do 5 (najboljše) ocenili film s 3,42;

Film "Ali nam hrana lahko škoduje?" mi je bil všeč.

13 odgovorov

ZDRAVA HRANA (učni list)

Dijakom sem zastavil vprašanja:

- Kaj pomeni »zdrava hrana«?

Odgovori: zdrava hrana je raznolika hrana, z več obroki dnevno, domača oziroma ekološko pridelana, brez škodljivih snovi.
- Ali se ti zdi, da ješ zdravo?

Dijaki večinoma menijo, da jedo delno zdravo hrano.

ZDRAVA HRANA (učni list)

- Kako bi preveril/-a, ali ješ zdravo ali zdravju škodljivo hrano?

V večini bi dijaki preverili deklaracijo izdelka.
- Kaj najraje ješ? Zapiši pet jedi.
- Kateri so tvoji priljubljeni izdelki, ki jih lahko kupiš v trgovini (hrana ali pijača)? Naštej jih vsaj pet.

DEKLARACIJA

Delo na terenu (v Mercatorju)

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

DEKLARACIJA

Dijaki so natančno fotografirali pet svojih priljubljenih izdelkov, in sicer

- izdelek,
- njegovo deklaracijo in
- črtno kodo (uporaba aplikacije My Fitness Pal).

Dijaki so nato v razredu raziskovali vsebino deklaracij na izdelkih.

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

DEKLARACIJA

- Pomagali so si s fotografijami, ki so jih posneli v trgovini.
  - Na učne liste so za pet izdelkov izpisali (na 100 g) energijsko vrednost (kCal), beljakovine (g), maščobe (g), ogljikove hidrate (g).
  - Poiskati so morali vse označene aditive (z oznakami E).
  - Nato so podatke primerjali med sabo.
- Možnosti razširitve: povezava z biologi ali kineziologi.

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

ADITIVI V PREHRANI

- Učni list z osnovnimi informacijami o aditivih.
- Dijaki so na spletni strani <http://www.ninamvseeno.org/> poiskali podatke o aditivih.
- V deklaracijah so poiskali prisotne aditive.

Ugotovitve:

- umetne barve so zdravju škodljive,
- nekateri aditivi so neškodljivi, za nekatere ni podatka,
- nekateri proizvajalci aditive namesto s številko E poimenujejo z imenom.

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

EKOLOŠKI IZDELKI V KATALOGIH

- Dijaki so na delavnico prinesli reklamne kataloge
- Delo v razredu - v skupinah

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

EKOLOŠKI IZDELKI V KATALOGIH

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

EKOLOŠKI IZDELKI V KATALOGIH

- Naloga dijakov: primerjati cene ekološko pridelanega mleka, hrupa, moke, masla, jajc in jabolk v različnih trgovinah s cenami podobnih konvencionalno pridelanih izdelkov.
- Problem: za vse naštetе dobrine ni bilo cen niti v tiskanih katalogih niti na spletu. Delavnica ni dala predvidenih rezultatov.

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

EKOLOŠKA PREHRANA V MERCATORJU

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

EKOLOŠKA PREHRANA V MERCATORJU

- Delo na terenu
- Kje se nahajajo ekološki izdelki – ali so tem izdelkom namenjene posebne police,
- ali so posebej označeni in na kakšen način,
- kako se njihova embalaža razlikuje od konvencionalnih izdelkov.
- Ugotovitve: izdelki so na posebnih policah, z oznako EKO, opremljeni z ekološkim certifikatom. Barva embalaže je svetlejša.

EKOLOŠKA PREHRANA V MERCATORJU

- Dijaki so ugotovili, da je povprečna cena konvencionalnega izdelka večinoma nižja od ekološkega.

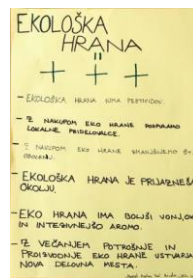
IZDELAVA PLAKATA IN POROČANJE

IZDELAVA PLAKATA IN POROČANJE

V zaključnih dveh razrednih urah so dijaki izdelali večji plakat, sestavljen po temah:

- prednosti konvencionalne hrane,
- prednosti ekološke hrane,

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

IZDELAVA PLAKATA IN POROČANJE

- aditivi,
- razlike v cenah ekološke in konvencionalne hrane ter vzroki za to,
- označevanje ekoloških izdelkov.

PRIMERJAVA CEN

	ĀKO	KONVENCIONALNA
MILKO	1,49 €	1,06 €
LEKNE	2,25 €	1,59 €
SALICA	3,59 €	1,59 €

- Ekološki izdelki so dražji, ker se njihova pridelava teŕja na okolju prijazna (izdelki ne škodujejo in so brez aditivov)
- Konvencionalni izdelki so cenejši, ker se njihova pridelava ŕtepljujeŕa, so bolj odporna in njihova pridelava je cenejša

ADITIVI

SKUPINE E418 E102 E325
E133 E132
E473

OZNAKA E + številko

NAMEN

- podolŕevanje obstojnosti
- obstojnost okusa in vonja
- laŕanje proizvodnje in transport

WIKI <http://www.mestna.si/knjazevina>

WIKI <http://www.mestna.si/knjazevina>

...in njegovi sestavi lahko vsebujejo preveč prisadnih aditivov v prehrani

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

EVALVACIJA

- Dijakom so bile najbolj vŕeŕ delavnice, kjer so bili aktivni.
- Večina dijakov se strinja, da po delavnicah pozna razlike med ekoloŕko in konvencionalno pridelano hrano.
- Tretjina dijakov je bila presenečena, da je v njihovi priljubljeni hrani ali pijači tako veliko aditivov in bodo v prihodnje bolj pazljivi na deklaracije.

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

EVALVACIJA

- Ŗest dijakov meni, da bi bilo to tematiko smiselno razŕiriti in ponuditi kot izbirni predmet (ITS v 2. letniku gimnazije).
- Seveda so nekateri dijaki komentirali, da so bile delavnice dolgočasne, da so bile izguba časa, da so se preveč vlekle.

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

EVALVACIJA

- »Zadovoljen sem bil s celotno delavnico in mislim, da bi se morale ŕole v prihodnosti bolj zavzemati poučevati učenke k spodbujanju in nakupu ekoloŕke hrane.«
- »Z ogledom filma Ali nam hrana lahko ŕkoduje? sem bil najbolj zadovoljen, saj je bil izjemno poučen.«
- »Zdi se mi zelo pomembno da poznamo sestavo ŕivil in njihove morda ŕkodljive učenke. Odločitev, kaj jemo, pa je ŕe vedno naša.«

GIMNAZIJA
IN SREDNJA
ŠOLA KOČEVJE

Hvala za pozornost.